

zetel vzw: Spaanse Loskaai 1,8000 Brugge
secretariaat: michel.deruyttere@skynet.be
website: www.montanusbrugge.be

Nieuwsbrief Zomer/Herfst 2016

Beste Montanusvriend en -vriendin en Sympathisanten,

Terwijl we nog steeds genieten van de wat late zomer, bereiden we ons voor op de komende herfst, ook een heerlijk seizoen!

In de eerste plaats geven we u kennis van het herfstprogramma van Montanus vzw zelf. Tevens geven we u informatie over andere medisch-historische activiteiten.

Inhoud van dit nummer:

- Herfstsymposium Montanus 11 november 2016
- Infosessie 'Zorg' Maandag 19 september 2016
- Historisch Genootschap Heelkunde, Antwerpen 15 okt 2016
- 'Zalige Idesbald en de 1.000 skeletten'
- Van Ambroise Paré tot Louis Pasteur (tot 30 november)
- Albarelli, chevrettes & co (tot 31 oktober)

Herfstsymposium Montanus 11 november 2016

Thema: ‘Koninklijke Ziekten’

Locatie: Vriendenzaal Groeningemuseum om 10.00 u stipt

Sprekers:

- **Johan Boelaert**, Montanus Brugge ‘Ziekten bij de eerste graven van Vlaanderen (10-11e eeuw)
- **Paul Broos**, prof em. KUL, ‘Aan het sterfbed van de Valois koningen’
- **Philip E.V. Van Kerrebroeck**, prof urologie Universiteit Maastricht ‘Urologische problemen bij Spaanse koningen’

Johan Boelaert, Montanus Brugge

Ziekten bij de eerste graven van Vlaanderen (10-11e eeuw)

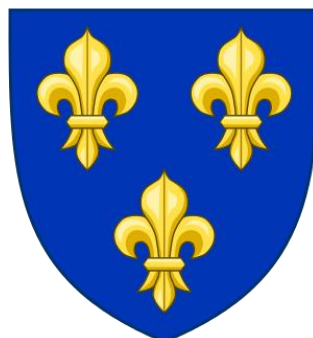

De geschreven bronnen zijn nogal zwijgzaam over ziekten die de Vlaamse graven, hun naaste familie en leden uit de hoogste kringen, troffen in de twee eerste eeuwen van het graafschap (einde 9e – einde 11e eeuw). Toch bestaan er enkele leerrijke verhalen. Deze lezing focust op de ziekte van Arnulf I de Grote en op de ziekte van zijn zoon Boudewijn III. Melaatsheid bij een vorst en de terminale aandoening van de beroemde man van de Vlaamse koningin Mathilde komen aan bod.

Paul Broos, prof em. KUL

Aan het sterfbed van de Valois koningen

Tussen 1328 en 1589 regeerden er dertien koningen uit het huis van Valois over Frankrijk. Zij leden allen aan een aantal kleine maar soms ook minder onschuldige kwaaltjes: hemorroïden, syfilis, tuberculose, tandabscessen..... Geen van hen bereikte een hoge leeftijd. Seksuele overdaad en waanzin waren niet zelden de onderliggende oorzaak van dit eerder voortijdig overlijden. Van twee van hen weet men met zekerheid dat ze een gewelddadige dood gestorven zijn. Over hun ziekte-toestanden is vrij veel bekend. Dit leert ons heel wat over de stand van de geneeskunde en de heilkunde in die tijd.

Philip E.V. Van Kerrebroeck, prof urologie Universiteit Maastricht

Urologische problemen bij Spaanse koningen

Afwijkingen aan urinewegen en geslachtsorganen en de daaruit voortvloeiende urologische problemen, komen zelfs bij gekroonde lichamen voor. Ook de Spaanse vorstenhuizen werden niet gespaard. Vanaf de eerste koningen die regeerden op het Iberisch schiereiland werden urologische problemen vermeld en deze hebben vaak een belangrijke invloed gehad op de staatszaken. Een aangeboren uro-genitaal probleem bij koning Carlos II van Spanje was zelfs verantwoordelijk voor het einde van de Spaanse Habsburgers, maar ook meer recente Spaanse koningen hadden een uroloog nodig. In deze lezing worden enkele van de meest markante urologische problemen bij Spaanse koningen besproken.

Infosessie ‘Zorg’ Maandag 19 september 2016

Sint-Janshospitaal, Mariastraat 38, Brugge, in voorbereiding van Erfgoeddag 2017.

Programma

13.30 uur: Onthaal

13.45 uur tot 14.45 uur: Volg vrijblijvend de gegidste rondleiding in het Sint-Janshospitaal door adjunct-conservator Evelien Vanden Berghe met als focus Zorg

15.00 uur: Welkomstwoord door Till-Holger Borchert, directeur Musea Brugge en Ruud Priem, hoofdconservator Hospitaalmuseum

15.05 uur: Korte toelichting Erfgoeddag Vlaanderen en Brugge (Marc Jacobs, directeur Faronet en Katrien Steelandt, Erfgoedcel Brugge)

15.10 tot 15.50 uur: **850 jaar zorg in Brugge: een inleiding (Dokter William De Grootte, Montanus)**

15.50 tot 16.10 uur: Het zorglandschap vandaag in Brugge (Stefaan Lambrecht en Martine Meganck, OCMW Brugge)

16.10 tot 16.40 uur: Toelichting cases:

- Musea Brugge & Foton: kunstbeleving & dementie (Evelien Vanden Berghe en Claire Meire, Foton)
- Aan de slag met reminiscentiekoffers? (Anje Timmerman, Erfgoedcel Brugge)

16.40 uur: Erfgoeddag 2017 iets voor jouw organisatie? Een stappenplan! (Katrien Steelandt, Erfgoedcel Brugge)

17.00 uur: Einde

Deelname is gratis maar inschrijven verplicht

Van prof. em. **Raf Suy**, KUL, trouw lid van Montanus vzw, ontvingen we volgend boeiend programma van het **Historisch Genootschap Heelkunde** (Nederland) dat doorgaat in Antwerpen.

Elzenveld, Antwerpen, 15 oktober 2016

09.30 – 10.00u

Bob van Hee, Antwerpse ziekenhuizen door de eeuwen heen

10.00 – 10.30u Vincent van Roy, Antwerpse Heelkunde in de 17de eeuw

10.30 – 11.00u Koffiepauze

11.00 – 11.30u Inge Fourneau, Jean Marie Baud (1776-1852)
Marineofficier in leger van Napoleon, die In Antwerpen is blijven plakken na Waterloo en Prof (en rector) werd in de Groot-Nederlandse Universiteit van Leuven gesticht door Willem I in 1817. Na de val van het Groot-Nederlandse Rijk werd hij prof aan de Rijksuniversiteit van Leuven, en daarop in 1834 Prof in Heelkunde aan de Katholieke Universiteit te Leuven (een hattrick !). Hij was ook ontwerper van ziekenhuizen.

11.30 – 12.00u Raf Suy, Jonkheer Lodewijk De Bils (1624-1671)
De sjoemelaar uit een Vlaams- Zeeuwse familie. Hij nam de helft van de Hollandse geleerden 'in het oetje' met zijn fantastische lijkstudies en met zijn waanzinnige theorie over de lymfe-afvoer. Hij kon zijn lijken niet in Holland verkopen maar wel aan de Spaanse gouverneur in Brussel die ze aan de Universiteit van Leuven gaf. Hij kon amper lezen of schrijven maar werd ten slotte wel in Leuven benoemd tot prof (een erfelijke titel indien zijn zoon belangstelling had!) tot hij door onze theologen alhier geweigerd werd. Hij werd ereprofessor van de school in 's Hertogenbosch.

12.30u Gezamenlijke lunch in Elzenveld

14.00 – 14.30 Bob van Hee, Albin Lambotte (1866-1955).
De grootmeester-chirurgijn in Antwerpen
Aansluitend: geleid bezoek in dit Lambotte museum: Lange Beeldekensstraat 267, 2060 Antwerpen; www.museumgeneeskunde.be.

17.00u Borrel en aansluitend diner op eigen gelegenheid (en kosten)

Meer info ? Mw. Anniek Verschuure, MSc.
Nederlandse Vereniging voor Heelkunde, www.heelkunde.nl

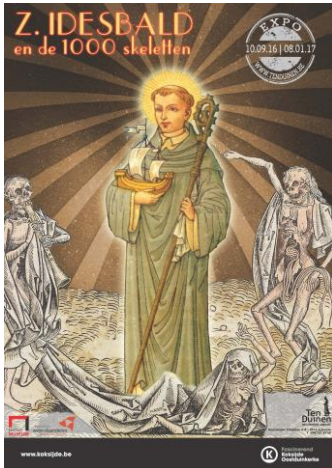

Tentoonstellingen

Volgende boeiende tentoonstellingen vragen uw aandacht

'Zalige Idesbald en de 1.000 skeletten' –

Abdijmuseum Ten Duinen, Koksijde – tot 08-01-2017

Meer dan 1000 skeletten werden er opgegraven op de site van Abdij Ten Duinen. Het was in de twintigste eeuw één van de grootste populaties uit de middeleeuwen die op één locatie teruggevonden is op Europees grondgebied. Kom te weten wat we uit die eeuwenoude beenderen kunnen leren en hoe de cisterciënzers belangrijke figuren binnen hun gemeenschap herdachten.

Terwijl natuurwetenschappers kunnen achterhalen uit welke periodes de beenderen dateren of welke ziektes er bijvoorbeeld circuleerden in de Duinenabdij, gaan historici op hun beurt speuren in oude geschriften. En dan kunnen de puzzelstukken wel eens samenvallen. Zo gingen we er jaren vanuit dat er in de loden kist in de Onze Lieve Vrouw Ter Potterie in Brugge de stoffelijke resten van abt Idesbald lagen. Terwijl vandaag blijkt dat dit niet het geval is ...

In de tentoonstelling plaatsen we het recente onderzoek op de reliek en archiefstukken mbt de historische figuur van Idesbald in een bredere context. Daarbij besteden we ook aandacht aan het oudere fysische antropologische onderzoek tijdens de tweede helft van de 20ste eeuw door onderzoekers aan het KBIN te Brussel. Naar aanleiding van de tentoonstelling hebben we de huidige stand van zaken met het onderzoek rond Idesbald gebundeld in de publicatie 'Idesbald. Begraven en gedenken in de Duinenabdij' uitgegeven bij Marc Van de Wiele met financiële steun van onze vriendenkring. Deze publicatie wordt begin september nav de opening geleverd.

Hôpital Notre-Dame à la Rose, in Lessines heeft nog 2 tentoonstellingen:

Van Ambroise Paré tot Louis Pasteur (tot 30 november) – thema : geschiedenis geneeskunde en heelkunde

Albarelli, chevrettes & co (tot 31 oktober) – thema : pharmacie (collectie Albert Couvreur UCL)

Van **Dirk Vanclooster, Directeur – Abdijmuseum Ten Duinen** ontvingen we volgend bericht over een tentoonstelling in Koksijde

Wij hopen u te ontmoeten op 11/11/2016 voor ons Herfstsymposium !

Dr William De Groote, voorzitter

Dr Michel Deruytere, secretaris

